

Ett klöfverblad : tre pennritningar

Thomasson, Pehr,

59 C Br.

National Library
of Sweden

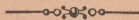
Roman
Ls.
(Br)
o

ETT KLÖFVERBLAD.

Tre pennritningar

af

Pehr Thomasson.

1848 .

Pris: 50 öre.

ETT KLÖFVERBLAD.
ETT KLÖFVERBLAD.

En förtäring.

Per Thomsen.

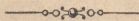

ETT KLÖFVERBLAD.

Tre pennritningar

af

Pehr Thomasson.

STOCKHOLM,
Sigfrid Flodins förlag.

ETT KIÖTVERBLAD.

The Penningar

Pehr Thomsson

STOCKHOLM,
Sigfrid Flodins boktryckeri, 1868.

Liten Karin.

Guds klara dag strömmade in genom det solbrända fönsterglasat i stugurummet. Golfvet var granrisadt och en frisk löfqvast, jemte några kumminblomster, låg instucken öfver spiselkransen. I väfstolen satt en ung flicka med armbågen hvilande mot fram-bommen. Hon läste i psalmboken, som låg uppslagen framför henne på den blårutiga bomullsväfven. Det var en fager tös, denna flicka, fin och vek, som en dalens lilja, och röd och hvit, som en äppelblomma. Det ljuslockiga håret spred likasom en strålgans öfver hennes rena panna, under det att den mörka ögonfransen kastade i hennes djupblå öga ett drömmande dunkel, likt sommarnattens första skugga på den nordiska aftenhimlen. Flickan läste med djupt begrundande sin morgonpsalm och sammanknäppte slutligen händerna till ett andaktsfullt *amen*.

I detta ögonblick slogs dörren upp och en qvinna med ett gulblekt och vresigt ansigte stannade på tröskeln.

— Karin! — ropade hon med stygg och skärande röst — Karin! låt det bli sista gången, jag ser dig sitta och hänga med näsan öfver psalmboken. Jag vill inte ha mitt hus till en läsarestuga...

— Kära mor — svarade Karin med en flyktig rodnad på kinden — jag läser alltid min morgonbön. Gud låte aldrig den dagen komma — tillade hon med en from suck — då jag glömmer att bedja till Gud!

— Hm! ja, du må gerna bedja och läsa bäst du gitter — inföll modren, liksom till en del besegrad af den unga dottrens allvarliga mod — men nog tycker jag, och alla förståndiga menniskor med mig, att du kan spara din gudsfruktan tills söndagen kommer och du sitter i kyrkan... Se så, Karin, slå nu ihop boken och gå till herrgården med garnet, som jag spunnit. Jag tror nog... men det rinner mig nån'ting i hågen! — Hon gick fram till Karin och fortsatte i hotande ton: — Om du vågar tala med spektoren, eller ens bara se på honom, så Gud tröste dig, jänta, om jag inte tar itu med den saken på allvar! Karin stod upp och suckade.

— Men om Arvid...

— Arvid! — afbröt modren — Arvid, sade du? Himmels Gud, det har då gått så långt, att du kallar honom i namn?

— Ja, — svarade Karin, utan att darra för att hon förrådt sig sjelf — Arvid och jag hålla af hvarandra och Gud skall nog hjälpa oss, så att vi en dag kunna komma tillsammans, — fortsatte hon, under det hon knöt en halsduk om garnet.

— Men jag, begriper du, jag vill det inte, och jag trotsar både Gud och f—n!

— Mor!...

Karin såg lugnt och modigt upp på den retade modren och intet i världen hade kunnat rubba hennes förtröstan på Guds hjälp.

— Du är då det enfaldigaste och oförnuftigaste ting, som Gud skapat! — fortsatte modren. — Eller kan du verkligen tro att den der fine herremannen menar ärligt med dig, en fattig torparflicka? Jo, det skall du se!... och menade han också aldrig så ärligt med dig, så skall du ändå aldrig bli hans hustru!

— Men hvarför? — frågade Karin, som ännu icke förlorat det minsta af sitt hopp.

— *Hvarför* och *hvarför* upprepar du ständigt, — hväste modren, — jo, just *derför*, att jag redan lofvat bort dig åt Ola Bengtsson... förstår du nu?

— När skedde det? — frågade Karin och satte åter ifrån sig garnknytet på bordbänken.

— I går afton, medan du var borta och mjölkade. Han fick *mitt* ja-ord och det är väl så godt som *ditt*, kan jag tänka. Och tredskas nu inte längre, utan lyd din mor och tänk på din döde far; hans önskan var också, att du och Ola skulle bli ett hjonelag. Kom äfven ihåg, att jag är skyldig Olas far mera pengar, än jag nånsin kan betala; men bli ni bara gifta, så skänker han efter alltsammans intill sista styfvern, det har Ola sagt mig.

— Men jag säger *nej*, om också ni säger *ja*, mor, stode jag än inför sjelfva prosten! — menade Karin, som kände hur hjertat hoppade ur sin jemna gång. Med dessa ord skyndade hon ut ur stugan, för att för denna gång slippa ifrån vidare plågor.

Hon hade tagit vägen öfver ängen och in i en skogsdunge, som hon måste passera för att komma till herrgården. Här stannade hon; modet hade svikit henne och tröstlös lutade hon sig mot ett träd. Det låg en djup smärta och förtviflan i hennes ansigte och hon tryckte handen hårdt emot ögonen, liksom för att tillbakahålla de frambrytande tårarne. Längre stod hon så och skulle kanske hafva stått ännu längre, om ej en kraftfull arm smugit sig omkring hennes lif och tvenne varma läppar vidrört hennes panna. Hon spratt till och såg upp — det var Arvid, »den der fine herremannen», som modren kallat honom. Hon drog sig undan och bortvände ansigtet, med handen alltjemnt öfver ögonen.

— Arvid, — sade hon sorgset — det är kanske Guds vilja, att vi inte få behålla hvarandra, ty ännu, ännu, ehuru jag bedit så mycket till Gud, är mor lika hård och . . .

— Var blott ståndaktig, min älskade Karin, — afbröt henne den unge, frimodige mannen — du skall ändå bli *min*, om du bara ännu en tid bibehåller modet.

— Ja, men nu är jag bortlofvad åt Ola Bengtsson.

— Och du ger vika?

— Nej, nej! — utbrast Karin och blickade på ett underbart sätt upp till Arvid. — Må jag hellre dö!

Då drog han henne till sitt bröst, beredd att offra allt för sitt »väna vif».

— Men, — fortsatte Karin, — utan föräldrars

välsignelse följer ingen lycka. Jag skall med mina böner till Gud försöka uppehålla mitt mod, men, men, du vet inte, Arvid, att mor är skyldig Olas far inte så litet pengar, och det är egentligen detta, som förhärdar hennes sinne.

— Karin! — utbrast den unge mannen och slog armen fastare om hennes lif — Karin, behöfver du väl ängslas och frukta för det? Jag skall ställa allt till rätta med mor, och innan qvällen skall hon gifva med sig.

Karin såg upp och i hennes blick afspeglade sig nu alla hennes själs känslor. Hon tviflade väl icke på hans ord, men en hemlig ångest genombäfvade henne; likväl visste hon icke att modren hatade alla herremän och mest af alla Arvid, emedan hans far bragt olycka öfver henne och varit orsaken till många sorgedagar!

Den händelse, som legat till grund härför, föresväfvade visserligen Karin endast som en dröm, emedan den tilldragit sig under hennes tidigaste barndom, men hon hade hört modren många gånger upprepa, huru fadren i öfverlastadt tillstånd öfverfallit Arvids far, som varit länsman i orten, för att denne förebrått honom för lönkrögeri. Han hade blifvit häktad och straffad, och det kunde hon aldrig glömma. Och nu — skulle hon väl kunna gifva sin dotter åt sonen till den man, som gjort henne så ondt? Nej! — Karin trodde det heller icke, såvida icke Gud behagade göra ett underverk.

— Mitt blomster, — hviskade Arvid — förlita dig på mig! Och skulle vi ännu få en prøfvotid, så

låt inte modet svigta, utan sätt din förtröstan till en högre makt, som ändå till slut skall hjälpa oss.

— Ja, ja, — svarade Karin, som kände sig lugnad och tröstad genom hans ord — jag vill hellre dö, än tillhöra Ola!

Med styrkt mod tog hon därför afsked af Arvid och fortsatte sin vandring till herrgården.

Arvid stod qvar och såg efter henne, till dess hon försvunnit bland trädens skuggor. Han kastade hatten på marken och lät de ljumma vindflägtarne smeka de heta tinningarne. Det var en hög och kraftfull gestalt, denne Arvid, med hjerta i blicken, beslutsamhet på pannan och ett oförderfvadt leende på läpparne. Han hade älskat »liten Karin» redan som gosse, innan han ännu visste hvad kärlek var. Och skulle han än som Jakob brottas med Gud, så skulle han vinna sin lycka! Ty han besinnade noga hvilka svårigheter en fast och orubblig vilja kan genom ihärdighet öfvervinna.

Arvid hade nu talat vid Karins mör och föreställt henne, huru orätt hon handlade, då hon sökte tvinga sin dotter till ett för denna motbjudande giftermål. Och om hon också nekade honom egandet af Karin, så borde det likväl stanna dervid, och ej vid ett beslut, som gjorde flickan olycklig för hela lifvet. Ja, han hade till och med gått så långt, att han erbjudit sig betala skulden till den påtrugade friarens far, kunde han blott derigenom friköpa sin käresta från det öde, som hotade henne.

Men ingenting hjälpte. Arvid måste slutligen gå med tungt sinne och beklämdt hjerta.

Några veckor förflöto. Arvid skulle bort för att bese en egendom, som han ämnade arrendera. Ännu hade icke hoppet lemnat honom — han ämnade iordningställa ett hem åt sig och sin Karin. Ty på henne litade han, som på sig sjelf. De hade flera gånger träffats i den ofvännämnda lilla skogsdungen utan att blifva bemärkta, och vid dessa möten ingåfvade de hvarandra mod.

Emellertid kom den dagen, då Arvid skulle resa. Han hade redan tagit afsked af Karin och gifvit henne sitt löfte att snart vara tillbaka.

Det var på middagen. Solen stod högt på himmelen och värmen var nära outhärdelig.

Karin satt i väfstolen och väfde, utan att ens ge sig tid att se upp från sitt arbete. Men plötsligt släppte hon skottspolen, lutade sig ut genom det öppna fönstret och lyssnade. Det var modrens röst hon hörde utanför, och inom några minuter såg hon henne komma med Ola Bengtsson. En förlamande kyla smög sig öfver Karin och hon kände huru blodet rusade till hjertat.

Det dröjde ej länge innan dörren öppnades och modren med Ola inträdde i stugurummet.

— Karin, — begynte modren — stig upp och välkomna din trolofvade! Du måste nu sjelf ge honom ditt ja-ord, ty innan morgondagen tar jag ut lysning för er hos presten.

Karin steg upp, men hon hvarken välkomnade den unge bonden, eller ens räckte honom sin hand.

— Käre Ola, — sade hon, och en varm rodnad spred sig öfver hennes kind — du vet ju att jag inte kan bli din, hvarföre skall du då vara så efterhängsen? Jag har ju redan lofvat bort mig åt...

— Karin, min hjertans vän, — menade Ola och såg under lugg — jag skulle visst inte ha vågat gå nära en så fager tös, som du är, men se, — han sneglade bort till modren, som uppmuntrade honom med en hemlig min, — men se, — fortsatte han, — spektoren, som knipit min dufva, menar inte ärligt med dig.

Karin log. Hon lät inte öfverlista sig af någon. Ty att det var någon snara, som de nu ville lägga ut för henne, anade hon genast.

— Hm! — hostade Ola och sneglade åter på sin medhjelperska, — du kan se sjelf. Jag vill inte säga mera, än påminna dig om, att sjelfva prostmamsellen har sina tankar på spektoren, och att han just vid det här laget spatserar med henne i herrgårdsträdgården.

— Än se'n? — invände Karin. — Han har väl rättighet att tala med hvem han vill, fastän han lofvat sin tro och kärlek åt mig. Och förr skall solen sluta att lysa, än *han* blir mig otrogen! — tillade hon med lugn förtröstan.

— Gå då och se sjelf med dina egna ögon, — inföll den nu uppretade modren — hur han, som lofvat dig sin trohet, äfven lofvar den åt en annan och

kanske flera till, ändå! Jag talar inte om annat, än det jag själf sett.

— Nå, hvad har mor sett? — frågade Karin, alltjemt med samma lugn.

— Jo, du, — fortsatte modren halfhögt, — jag såg bara, huru han lade sin arm omkring lifvet på prostmamsellen och kysste henne ett par, tre gånger.

Derefter skrattade hon och gick sin väg, åtföljd af den långluggige Olof, men stannade i dörren och tillade:

— Och nu går jag och tar ut lysning hos prosten. Han är på min sida, det vet jag, för han vill själf gifta bort sin dotter med den der herremannen.

Den unga flickan var nu åter ensam. Hon stod qvar midt på golfvet, försjunken i betraktelser. Att hon likväl ej trodde på det hon nyss fått höra, behöfver icke sägas.

Med en lätt suck satte hon sig åter till sitt arbete. Men detta gick nu ej så lätt, som en stund förut. Tankar, tunga och dystra, lade sig öfver hennes själ, och en känsla, förut för henne främmande, smög sig in i det unga hjertat. Det var misstron och tviflet, som der för första gången började sprida sitt gift.

Slutligen sprang hon upp, knöt häftigt den rutiga bomullsduken omkring hufvudet och skyndade mot dörren. Men här stannade hon med ena handen på läsvredet och den andra hårdt tryckt emot hjertat.

— Den onde frestar mig, — hviskade hon; — vik bort, lede satan! Huru kan jag misstro *honom*?

Och så rusade hon ut öfver gården, öfver ängen och skogen, tills hon stannade vid det låga staketet omkring herrgårdsträdgården. Här kastade hon sig ned på knä i diket derutanför och bad till Gud en brinnande bön.

I detsamma hörde hon Arvids röst. Hon spratt till, steg upp och såg, utan att sjelf bli bemärkt, huru han, *han*, på hvilken hon trott som på sin Gud, gick derinne på sandgången bredvid ett fruntimmer, med ena armen om hennes lif. Fruntimrets ansigte var bortvändt, men hufvudet var bart och Karin igenkände nog det mörka, krusiga håret. Hvem skulle det väl vara, om inte prostens dotter?

— Min älskade Anna, — hörde hon Arvid yttra (och Anna hette äfven prostens dotter) — min öfverraskning och glädje är så stor, att jag inte kan uttrycka hvad jag känner; — och så såg hon hur han böjde sig ned till henne och kysste henne på kinden.

Hvad skulle nu Karin tänka? Slocknade solen och upphörde hennes tro på Gud? Nej! Ännu brann solen lika varm öfver henne och ännu trodde hon lika fast på Gud, ehuru hon sagt att bådadera förr skulle upphöra, än Arvid skulle svika henne.

Stackars liten Karin! Det var hennes första, men på samma gång svåraste strid här i lifvet. Hennes hjerta var nära att sprängas; hon uppgaf ett halfqväfdt rop och sjönk maktlös ned i gräset. Då hon åter kom sig för, reste hon sig upp och smög sig tyst bort. Men så snart hon kommit in i den lilla skogsdungen, der hon så många gånger mött sin Arvid,

satte hon sig på en sten och brast i tårar. Ack, att hon kunnat gråta bort sin smärta, att hon kunnat upphöra att minnas, att hvarje känsla dött i hennes bröst! Derom anropade hon nu sin himmelske fader.

Det led emot qvällen. Arvid hade sagt, att han ej skulle resa förrän solen gått ned, och nu låg hon slocknad vid himlabrynet. Men kanske dröjde Arvid likväl ännu hos sin »älskade Anna», tänkte Karin. Mörkret lade sig ned öfver jorden, men hon gick icke hem. Hon ville vaka sin natt på det ställe, der hon upplefvat sina lyckligaste stunder.

Det var så tyst i skogen. Foglarne hade upphört att sjunga; endast i träden susade det sakta och gräset på marken skälfdde vid en och annan förbindande vindflägt. Karin hade länge suttit med handen öfver ögonen, men hastigt blickade hon upp. Hon utsträckte sina armar och flög framåt, likasom buren af osynliga vingar. Hon följde en skugga, som glidit förbi henne och nu aflägsnade sig i skogens innersta djup.

— Arvid! Arvid! — ropade hon, ty hon hade ju igenkänt hans gestalt.

Men plötsligt stannade hon, drog några djupa andetag och dignade ned på marken. Hon hade öfveransträngt sig och förmådde ej längre fortsätta sitt snabba språng.

Skuggan hade hon förlorat ur sigte. Hon tyckte sig märka huru den smälte tillsammans i dunklet, men trodde slutligen att alltsammans blott varit en synvilla — — —

— Gud vare lofvad! — hördes en röst helt nära den andlösa flickan.

Karin förmådde ej vända hufvudet, hon blott höjde ögonen och såg Ola Bengtason lutad öfver sig.

— Stackars Karin, — sade han — vi ha sökt dig öfverallt, och nu finner jag dig äntligen här. Jag förstår nog alltsammans: dina ögon ha blifvit öppnade. Tacka du Gud att det inte blef för sent! Se så, kom nu och följ mig hem och ligg inte längre härute på den kalla marken.

Han gjorde en åtbörd, som ville han hjälpa henne upp, men hon gaf honom endast ett tyst tecken att hon ville stanna der hon var.

— Låt mig slippa bruka våld, Karin, — utbrast han — ty jag går inte ensam härifrån.

Och utan att vidare fråga efter om det var med eller mot hennes vilja, tog han den motsträfviga flickan i sina armar och bar henne ut ur skogen. Men då träden begynte glesna och ängen låg öppen framför dem, stannade han och började betrakta sin dyrbara börda. Karin låg orörlig i hans armar, ögonen voro hårdt slutna och hon liknade en död, hade ej hennes lätta andedrägt flägtat öfver hans ansigte, då han böjde sig ned öfver henne.

Ola älskade Karin med all den känsla en sådan natur som hans kunde vara mäktig. Och han hade svurit att söka öfvervinna allt, som var hans lycka till hindern.

— Karin! Karin! — hviskade han darrande — Karin, svär vid Gud, att du vill bli min!

Men hon svarade icke ett ord. Hon var nu emellertid åter lugn och skulle till och med varit beredd att dö i hvilket ögonblick som helst. Lifvet egde ju för henne intet vidare värde, sedan hon förlorat det, som hon uteslutande hade andats för.

— Han, som lofvat att älska dig i nöd och lust, — fortfor Ola allt häftigare, — har ju svikit sin tro och lofven. För dig återstår intet annat än sorg och grämselse. Men var stolt och visa honom ditt förakt, derigenom att du gifter dig med mig!

— Aldrig! — svarade Karin med dämpad röst, — aldrig, Ola! Om han än brutit sina eder, så är Gud mitt vittne, att jag likväl alltid skall förblifva honom trogen!

Vid dessa ord började en hemsk eld glöda i Olas ögon och han böjde sig ned och tryckte en hastig kyss på flickans bleka läppar. Karin gjorde en så häftig rörelse, att hon kom lös ur hans famntag och gled ned på marken. Lätt som en hind flög hon upp och ilade bort öfver ängen.

Ola hade förlorat allt sitt mod och stod förlamad af öfverraskning. Han vågade icke följa henne, men medan han stod så och funderade, började han ånyo öfverlägga, huru han slutligen skulle kunna fånga den fagra dufvan.

Karin hade kommit hem, der modren med ångest väntat henne. Men den unga flickan svarade icke på någon af alla de frågor, som ställdes till henne. I stället begaf hon sig till hvila, men hennes förtviflade smärta jagade sömnen ifrån henne. Och mor-

gonen kom, men Karin egde ej tillräckliga krafter att återgå till sina vanliga arbeten. Hon låg som en bruten ros med feberglöd på kinden och med en onaturlig glans i sitt öga. Hon var i sin kraflöshet skönare än någonsin, skön som det sista solljuset, då det slocknar i qvällens purpur. Den lilla handen låg krampaktigt tryckt emot bröstet, som höjde sig med otrolig snabbhet. Hon andades så, som hade hjertat i hvarje ögonblick varit färdigt att brista.

Den hårda modren hade i sin förskräckelse skickat bud på prosten, och denne kom och talade religionens tröstande ord till Karin samt bad henne bruka sitt förnuft. Hon skulle slå bort alla tankar på den otrogne mannen, förmanade han, samt sade slutligen, att han länge haft reda på att Arvid varit förälskad i hans dotter. Och Karin lyssnade till hans ord och trodde på dem. Han var ju en Guds tjennare och måste således föra sanningens språk, hvarföre den unga oerfarna flickan öfverlemnade sig i »den gudsmannens» händer.

Nu ingaf prosten modren hopp om en lycklig utgång. Hans dotter skulle bli Arvids hustru, det hade han länge sträfvat efter, och vore blott Karin riktigt förlorad för den unge mannen, skulle nog planen gå igenom. Derföre borde man använda alla medel för att förmå Karin att gifta sig med Olof. Och Karin visste knappast sjelf, då hon framhviskat sitt ja. Prosten lockade det från hennes läppar och tog sig sedan af hennes svåra sjukdom anledning att lysa för henne och Ola Bengtsson alla

tre gångerna nästföljande söndag. Derpå följande tisdag skulle vigseln ske, och prostens dotter Anna, som var djupt intresserad för saken, for till Karin för att tala om brudutstyrsel och brudgåfvor.

Men Karin lyssnade icke till något. Hon kände att hon blef allt svagare och tackade Gud därför, ty hon trodde att Han skulle ha medlidande med henne och genom döden befria henne från alla hennes sorger.

Emellertid kom den utsatta dagen, då Karin skulle vigas vid Olof. Det led redan mot aftonen och den afgörande stunden nalkades allt mer och mer. Men ännu var icke prostmamsellen kommen, hvilken skulle, så godt sig göra lät under sjukdomen, utstyra den olyckliga bruden. Denna hade emellertid släpat sig upp ur bädden och väntade med förtyvifan i hjertat. Slutligen anlände den dröjande, och snart var Karin utstyrd i hvitt och grönt samt med krona på hufvudet.

Prosten kom med några inbjudna vittnen, men brudgummen saknades ännu. Brudens mor blef ängslig och gick som oftast ut för att se, om han ej ännu kunde skönjas på vägen. Olofs far var länge sedan anländ och förundrade sig äfven storligen öfver sonens dröjsmål, men sökte en förklaring deruti, att det var så lång väg att färdas från det nya hemman, som blifvit inköpt för de båda nygiftas räkning.

Då slogs stugudörren häftigt opp, och in trädde — *Arvid*, åtföljd af ett ungt fruntimmer.

— Jag vet, hvad här är på färde, — började

han, — men Gud tillstädjer icke att det går i fullbordan! *Han* har räddat dig, Karin, — tillade han och vände sig till den bestörta bruden, — ehuru väl din räddning skett på bekostnad af ett menniskolif. Olof, din brudgum, ligger döende vid landsvägen; jag och min syster, — han visade på det unga fruntimret, — kommo åkande till hemmet, då vi fingo se en stupad häst och ett kullstjelpt åkdon nedanför branten af en backe. Vid närmare efterseende funno vi Olof under hästen. Jag lyckades få hjälp, och han är väl nu snart hitburen. Han är alldeles krossad, men hade likväl ej förlorat sansen, utan berättade alltsammans för mig. Stackars min Karin! Du har varit offer för en nedrig intrig, men, ser du, Gud ville hjälpa oss och straffade derföre ondskan. Samma dag, som jag skulle resa bort, anlände min syster, som jag ej hade sett på fem år. Undra då icke på, om jag omfamnade henne af glädje och öfverraskning samt kysste henne några gånger. Hon är den enda kvarlevande af mina närmaste anhöriga, och jag skall alltid älska henne näst dig i hela världen, Karin!

Karin hade rest sig upp; nu utsträckte hon sina armar och störtade sig gråtande i Arvids famn.

— Förlåt, förlåt! — hviskade hon, bäfvande vid tanken på sin så plötsligt återvunna lycka, — förlåt att jag någonsin kunde tvifla på dig!

— Ja, min Karin, och nu skall ingen på jorden kunna slita dig ifrån mig!

Karins mor stod mällös. Skammen och blyg-

seln hade slagit henne. Prosten var blek af förargelse och prostmamsellen hade redan smugit sig ut ur stugan.

Emellertid hade Olofs olyckliga far störtat ut för att möta sonen, som han snart träffade liggande på en bår, hvilken bars af några bonddrängar.

Arvid närmade sig prosten och hviskade några ord i hans öra. Hvad han sade, fick aldrig någon veta, men alltifrån den stunden använde den sistnämnde hela sitt inflytande till att beveka det hårda hjertat hos Karins mor, samt lyckades slutligen äfven utverka hennes samtycke till de båda älskandes förening.

Prosten läste några månader derefter välsignelsen öfver dem och yttrade i det granna brölloppstalet, bland annat, att »genom Guds makt öfvervinner kärleken alla svårigheter, och genom pröfningen stärkes och luttras densamma, innan den slutligen återvänder till sitt himmelska ursprung. Efter natt följer morgon, den eviga morgonen af klart och oförvanskligt ljus, hvilket skall förklara hvarje uppstigande moln och nattlig skugga. Ett sådant ljus har nu upprunnit för dessa båda af Gud förenade själar! Och, — här vände han sig till Karins mor, — vi böra städse komma ihog, att: *menniskan spår, men Gud rår.*»

En dubbel kärlek.

Anna var enda barnet till en fattig torpare. Hon hade växt upp i en låg koja, och i denna värld hade hon i tjugu år lefvat. Modren var död för fyra år sedan och efter den tiden hade Anna bestyrt om fadrens lilla hushåll. Hon bakade, skurade och höll stugan snygg och hemtreflig. Också trufdes torpar-Anders väl hemma hos sin dotter och sökte sällan förströelse annorstädes.

Glädje och förnöjsamhet hade hittills för det mesta herrskat inom den lilla stugan, — men på den sednare tiden hade Anna blifvit sorgsen och dyster. Hon, som förut plögade sjunga som en lärka från morgon till qväll, gick nu tyst och drömmande med hufvudet nedböjdt och suckade som om hjertat velat brista. Hvad som tryckte hennes sinne, visste ingen, utom Gud, till hvilken hon ofta bad. Visst hade fadren sökt vinna hennes förtroende för att få hemligheten ur henne, men han hade aldrig fått svar på sina frågor. I stället hade hon slagit sina armar kring hans hals och smält i tårar, men längre hade det aldrig kommit.

Det var en herrlig vårmorgon. De två solbrända och pappersklistrade fönstren i stugan glimmade i

det klara dagsljuset. Derinnanför stodo en finbladad myrten och en gyllenlack, som böjde sina grenar nära intill glaset, för att riktigt kunna uppfånga det inströmmande solljuset. Då böjde sig ett ansigte, ungt och blomstrande, med ros på kinden och värme i ögat, öfver gyllenlacken och kysste med tjuguariga läppar de fina blombladen. Den doftande myrten blef ej heller bortglömd. Anna flyttade sedan sina båda älsklingar ut på bänken utanför stugan, för att låta dem insupa den uppfriskande vårluften, hvarefter hon lät dem dricka af det söta majregnet, hvaraf hon samlat ett rikligt förråd. Hon betraktade dem suckande. Då böjde gyllenlacken på sina grenar och de små bladen på myrtenqvistarne darrade, likasom ville de gifva henne ett tecken, att de förstodo henne. Hon hade ju så mången gång talat vid dem om sin hemlighet och hon hade till och med en gång låtit en tår falla på dem båda. Denna var nog vacker, tyckte de, den var ju en daggdroppe från en klarblå himmel, men det låg så mycken ångest och smärta i den tåren, att det hade svidit ända in i rötterna på dem.

Nu vände hon sig bort ifrån dem och lade handen öfver ögonen för att ej bländas af det strålande dagsljuset. Hon såg utöfver vägen bort åt en nyodling, som höll på att verkställas. Några raska karlar syntes med tvänne hästar framför en rist och en plog sönderskära jorden och vända upp långa tiltor af torf. Hon rodnade och flyttade sina ögon derifrån. Hon hade igenkänt två personer, om hvil-

ka hon drömt förleden natt, och utan att våga ånyo vända blicken åt det nyss anförda hållet, gick hon med handen hårdt tryckt mot hjertat åter in i stugan.

På aftonen samma dag, då Anna slutat sina sysslor, gick hon ur stugan för att hvila sig efter dagens arbete. Hon vandrade ett stycke framåt, tills hon kom till ett ställe, der hon trodde sig kunna få vara ostörd. Det var en vacker dalsänkning, der hon satte sig på en tufva och försjönk i tankar. Sedan hon så suttit en stund, upplyftade hon hufvudet och såg sig omkring. Hon tyckte sig hafva hört ett sakta prasslande i busksnåren bakom sig. Och verkligen — en ung karl trädde fram och stannade framför henne. Anna stod upp, räckte honom handen och helsade honom hjertligt.

— Det var då väl, att jag ändtligen en gång träffade dig ensam, Anna, — sade han och qvarhöll hennes hand i sin.

Anna svarade icke, utan rodnade blott och höll sin blick stadigt fästad på marken.

— Du kan väl förstå, att jag vill ha visshet i den saken, hvarom jag så många gånger talat med dig, — fortfor han, och dragande henne sakta ned på tufvan bredvid sig, tillade han: — Anna, i denna stund måste jag veta om du vill blifva min!

— Gud hjelpe mig! — suckade Anna. — Ja, det må då ske, — fortsatte hon och såg honom modigt i ögat, — Erik, käre Erik, jag vill blotta hela mitt

hjerter för dig. Jag skulle kunna säga, att jag håller af dig, men ...

— Men? Fortsätt, Anna, och gör snart slut på den ovisshet, som plågar mig!

— Men, — hviskade Anna, — jag håller lika mycket af en annan.

Erik sprang upp och stirrade på henne, som om han trodde hon mistat förståndet.

— Erik! — fortfor hon och fattade ångestfullt hans hand, — Erik, Gud skall veta, att jag sörjt och lidit öfver mitt hjertas dubbla kärlek, men jag kan inte ... jag kan inte ... O! se icke så föraktligt på mig, jag har åtminstone inte begått den synden, att jag uppmuntrat *tvenne!* Erik, jag skulle vilja tillhöra dig, ditt sinne är så mildt, då deremot *den andres* ...

— Men, — afbröt den unge mannen och lutade stolt sitt hufvud tillbaka, — jag vill icke älska den flicka, som ej tillhör mig *ensam*. Tag du honom, *den der andre*, och må du bli så lycklig, som jag önskar. Farväl, Anna! — Och med fasta steg aflägsnade han sig.

Lätt, som en hind, ilade Anna efter honom och slog sina armar kring hans lif.

— Erik, Erik, icke får du på detta sätt lämna mig! Vet då, att det är din egen bror, som eger hälften af mitt hjerta!

— Min bror! Anna, i Guds namn, hvarföre har du ej yppat detta för mig förr? Jag hade då aldrig talat ett ord till dig om min kärlek. Min bror ...

O, min Gud! — han lade handen öfver ögonen och försjönk i tankar. — Anna! — fortfor han slutligen, — vill du taga ett godt råd af mig?

Hon böjde stum sitt hufvud.

— Du älskar oss båda, sade du ju? Jag kan inte fatta, huru du kan det, men qvinnohjertat måste vara besynnerligt. Du kan likväl inte tillhöra mer än *en* af oss . . .

— Jag vill inte tillhöra *någon*, — afbröt Anna, — då jag inte kan gifva hela mitt hjerta.

— Åh jo, jag tror bestämdt, att du slutligen skall älska ensamt den, hvars hustru du blir. Derföre, Anna, gift dig med min bror!

— Och du, Erik, har du då för alltid upphört att älska mig?

— Ja, för alltid, — svarade Erik, suckande, — men, Anna, en vän, en bror har du i mig.

Och med snabba steg aflägsnade han sig ifrån henne.

Anna stod qvar och såg efter honom. Det var, som hade hennes hjerta sagt att hon älskade *ensamt honom*.

Några veckor derefter var Anna gift med Eriks bror. Erik hade lemnat orten; Anna visste icke när han skulle återvända. Ofta tänkte hon på honom, och mest vid de tillfällen, då hennes man plågade henne med sin svartsjuka och misstro. Visserligen hade han ingen aning om hennes hjertas hemlighet, men han hade af naturen ett svartsjukt och afundsammt sinne, och om han kunnat så, som han velat,

hade han stängt in sin unga, vackra hustru, så att ingen fått tillfälle att se och tala vid henne. Detta blef Anna slutligen för tungt, och hon led och sörjde deröfver. Hon hade ju aldrig bedragit honom, och han hade intet skäl att misstänka, det hon älskade någon annan. Denna plåga förde slutligen hennes tankar ovilkorligt på Erik: månne hon inte blifvit lyckligare med honom? — tänkte hon.

Vid årets slut började hennes äktenskap taga en annan vändning. Bengt — så hette hennes man — syntes alltmera sällan i hemmet. Småningom begynte han försumma sitt arbete och var som oftast berusad af starka drycker. Väl försökte Anna att med vänliga ord afvärja detta, men han lyssnade icke till hennes föreställningar, utan fortsatte samma lefnadssätt. Då började Anna ångra att hon följt Eriks råd och gift sig med Bengt. Det var, som hade olyckan lärt henne, att kärleken till *Bengt* blott var en förvillelse, som hon borde ha arbetat på att öfvervinna, för att egnä hela sitt lif åt *Erik*; och nu först fattade hon riktigt, att det var endast *denne*, hon älskade. Men — emellertid hade hon bortkastat hela sin jordiska lycka!

Bittert ångrade hon nu sin blindhet — skulle väl hennes lif förflyta under lidanden? ...

Ett år hade åter försvunnit. Anna tynade af, som en blomma utan sol och luft. Den raske och ståtliga Bengt hade förvandlats till en försupen usling. Likväl var Anna alltid vänlig emot honom och bad Gud att Han måtte bistå henne i hennes be-

dröfvelse. Bengt hade, som så många före och efter honom, ledsnat på sitt äktenskap. Han önskade visserligen icke sin frihet åter, ty han satte dertill alltför stort värde på Anna, men hans passioner och dårsaker förblekte hans kärlek för henne allt mer och mer. Han, som förr aldrig, innan han blef gift, skulle kunnat säga ett ondt ord åt henne, än mindre blifva orsak till hennes tårar, men nu — huru hade icke allt förändrat sig! Ingen dag gick förbi, utan att Anna fick uppbära hårda ord, och — huru många tårar hade hon icke gråtit för hans skull! Endast Gud hade räknat dem.

Sent en afton satt Anna som vanligt ensam hemma. Hon väntade på Bengt. — han dröjde längre än vanligt. Då det började att lida in på natten, gick Anna ut och satte sig på förstugubron. Äntligen fick hon längst bort på vägen se en mörk punkt, som rörde sig framåt. Den växte allt mer och kom allt närmare och närmare. Slutligen kunde Anna urskilja att det var en människa och att det var Bengt. Hon steg upp för att gå honom tillmötes.

— God afton, Bengt, är du äntligen hemma? — började hon och försökte att lägga så mycken vänlighet som möjligt i rösten.

Men han svarade icke, utan sköt henne endast åt sidan.

— Bengt! — upprepade hon med samma vänliga röst, men spratt till, då hon såg på hans händer och kläder, hvilka voro fläckade af blod. — Min

Gud! — utbrast hon, — hvad skall detta betyda?
I himlens namn, säg, hvar har du varit?

Men Bengt svarade icke ett ord. Tyst gick han in i stugan, bytte om kläder och aflägsnade sig åter.

Anna var ånyo ensam. En förfärlig tanke hade vaknat hos henne. Bäfvande för densamma sjönk hon ned på sina knän och bad till Gud en brinnande bön.

Då morgonen kom, väntade hon att Bengt skulle återkomma, men han syntes icke till. Längre fram på förmiddagen gick Anna till närmaste by, der hon visste att Bengt för det mesta plägade uppehålla sig, i hopp att hon måhända kunde träffa honom der.

Då hon kom in på byvägen, märkte hon att en hop folk var samladt och en ovanlig rörelse på färde. En kvinna lopp henne till mötes och förtäljde för den arma, förkrossade, att hennes man och en annan, illa beryktad, person, voro misstänkta för att hafva mördat länsmanen, som föregående afton utdrifvit dem från bykrogen.

Nu fattade Anna anledningen till Bengts besynnerliga uppförande mot henne, då han sista gången var hemma. Han var således en mördare! O, vid denna förfärliga visshet sammandrog sig hennes hjerta och hon föll afsvimmad till marken.

Emellertid hade Bengt och hans kamrat rymt och blefvo allmänneligen efterlysta. Men ingen lyckades att fasttaga dem.

Månader förflöto. Ingenting hade hörts om Bengt, som troligen med sitt sällskap undkommit

till Amerika. Detta var så mycket troligare, som han medtagit allt hvad han egde i reda penningar återstoden af den lilla förmögenhet han egt och ej hunnit förslösa.

Anna betraktade sig som enka. En bön, att den förrymde aldrig måtte återkomma, bäfvade ständigt i hennes hjerta.

Det var vid slutet af hösten, som Anna en afton satt vid fönstret i stugan och blickade ut i den töckniga rymden samt lät sina tankar sväfva omkring. En tår perlade i hennes öga och föll slutligen på gyllenlacken, som hon ännu egde kvar. Hon hade fått denna blomma af Erik, och nu fördes hennes tankar på honom. Lefde han väl ännu, och hvar, manne, vistades han? Så grubblade hon nu, och så hade hon gjort många aftnar förut.

— Ack, att jag aldrig sett Bengt! — suckade hon slutligen. — Jag hade då varit lycklig... O, att mitt hjerta kunde vara så svagt och mitt förnuft så vanvettigt, att jag kunde välja emellan de *båda*, då endast *en* egde min kärlek. Men så har jag också blifvit straffad! Guds rättvisa har drabbat mig hårdt...

Hon tystnade och spratt till. En skugga hade glidit förbi fönstret. Hon hade tyckt sig igenkänna *honom*, hvars bild bodde i hennes hjerta. Men det var väl blott en synvilla, tänkte hon.

Åter gled samma skugga förbi derutanför. Den stannade ett ögonblick och Anna såg nu att det var — *Erik*. Likväl ville hon ej tro sina ögon, utan

tryckte händerna mot pannan, liksom hon fruktat att förlora förståndet. Men då ett ansigte lade sig tätt intill rutan och ett par välbekanta ögon mötte hennes, utbrast hon i ett glädjeskri och sprang till dörren. Den hade dock redan öppnats och — Erik slöt sin ungdoms olyckliga käresta till sitt bröst.

Han hade aldrig upphört att älska henne, om han än uppgifvit hoppet att få ega henne. Han hade ju dessutom lofvat att vara henne en vän, en bror, och nu — *nu* behöfde Anna säkert en sådan.

Erik, som lefvat i en annan ort, der han arbetat sig upp och skaffat sig anseende och god utkomst, hade, så snart underrättelsen om brodrens ofärd nådde honom, beslutat att bege sig till Anna, för att bistå och trösta henne. Hon berättade nu för honom om hela sitt olyckliga äktenskap, och det var, som hade en känsla af ånger dervid rört sig i hans hjerta. Det var ju han, som uppmanat henne att gifta sig med Bengt! O, att han nu kunde göra henne lycklig, *så* lycklig, som hon förtjenade!

Några dagar efter sin ankomst satt Erik med Anna på densamma tufvan och i densamma däliden, der han en gång förut suttit med henne. Den gången låg ännu för hans minne, men då kunde han föga ana den lycka, som endast efter några få år väntade honom. Stackars Erik och Anna! De hade lidit mycket, men Gud hade blott velat spara det bästa åt dem.

— Anna, — sade Erik och fattade hennes hand, — skulle du kunna förblifva Bengts hustru?

— Nej, Erik, — svarade hon och såg honom trofast in i ögat, — nej, Bengt och jag äro skilda för alltid. Och om jag någonsin älskat honom, så var det blott en förvillelse.

— Du är fri, Anna, du kan få en laglig skilsmessa, när du vill. Dessutom, om han kommer tillbaka, faller han ju genast i lagens armar.

— Ack, ja! — suckade Anna, — detta är den förfärliga sanningen, men — hvad skall jag med min frihet, om jag finge den? Jag ämnar aldrig gifta om mig, och hvem skulle väl dessutom kunna älska hustrun till en *mördare*?

— Jag, Anna, jag! — svarade Erik och drog henne intill sig.

— Nej, Erik, — hon böjde sig undan honom. — Ty skulle det väl kunna blifva lyckligt detta äktenskap? Bengt lefver i alla fall ännu, och du är ju hans *bror*.

— Nej, han skall snart vara död, och då blir du fullkomligt fri! — hördes en dof och hemsk stämman straxt bakom dem.

Anna for häftigt upp, blek och andlös. Der stod Bengt mörk, dyster och nästan oigenkänlig.

— Blif inte förskräckt, Anna! — fortfor han. — Jag har irrat vida omkring, utan att någon i mig kunnat igenkänna den efterlyste mördaren. Min kamrat rånade mig under sömnen och tog allt hvad jag egde samt for af till Amerika, lemnande mig i sticket. Det är sant, jag är skyldig till mor-

det, men . . . Han fortsatte ej, utan blott skakade på hufvudet.

Anna gick fram till honom, lade handen på hans arm och frågade:

— Bengt, gifves det ingen räddning för dig?

— Menar du, att jag skulle försöka undfly det verldsliga straffet?

— Ja! — svarade Anna, darrande.

— Ja! — utbrast Bengt, — jag *kan* och *skall* det. Farväl, Anna! Må Gud bevara dig, och du förlåta mig!

Anna räckte honom sin iskalla hand och Bengt tryckte den länge.

— Erik, — sade han slutligen, vänd till brodern, — jag öfverlemnar henne åt dig. Gör henne lycklig och försona dermed mitt brott!

Han vände sig bort och ville gå, men Anna kvarhöll honom.

— Bengt! Bengt! hvart tar du vägen? — frågade hon ångestfullt.

Han såg på henne och svarade:

— Var lugn och förtrösta du blott på Gud!

— Och intet ondt kan hända dig, Bengt?

— Nej! intet! — svarade han och ett underligt leende flög i detsamma öfver hans läppar.

Anna släppte honom, sammanknäppte händerna och lät honom gå.

Morgonen derpå hittade några vedhuggare i skogen liket efter Bengt, som medelst ett pistolskott gjort ända på sitt lif. Då underrättelsen härom

nådde Anna, var det som hennes hjerta velat brista, men hon tackade likväl Gud, att hennes olycklige make fått undslippa vanäran af det verldsliga straffet.

Det var vår. Träden knoppades, marken skiftade i den första späda grönskan och en och annan blomma nickade på tufvorna. På förstuguqvisten af det rödmålade huset stod en qvinna med ett barn på armen. Det var Anna, men icke längre den bleka och sorgsna, som vi sist sågo; hon var nu blomstrande och ungdomlig, ehuru likväl det förflutna lemnat ett och annat spår i hennes vackra ansigte. Nu var hon emellertid lycklig samt lefde och andades endast för sin Erik och sitt barn, den tvåårige gossen. Det var nu omkring tre år sedan hon blifvit gift med Erik, och ännu hade hon ej upplefvat annat än lyckliga dagar i sitt nya hem. Slutligen kunde hon ej fatta, att hon någonsin tillhört någon annan än Erik, likasom hon aldrig kunde göra sig reda för, huru hennes hjerta någonsin kunnat hysa en *dubbel kärlek*.

Bror och syster.

Det var vid slutet af sommaren, men solen strålade ännu lika varmt och fjärilarne svärmade ännu omkring blomstren i den lilla trädgården. Träden derinne, som sträckte sina grenar långt öfver planket och öfverskuggade gatan derutanför, stodo ännu i grönska, ehuru väl ett och annat blad kanske började skifta i den brungula färgton, som bebådade höstens annalkande.

En ovanlig tystnad herrskade i denna trakt, en tystnad så mycket mera oförklarlig, som det ställe, vi här beskrifva, låg i en stor stad. Visserligen trängde sig någon gång bullret och sorlet från gator och torg ända hit till denna aflägsna stadsdel, men detta dock endast så svagt, att det icke kunde störa eller rubba deras lugn, som här hade sin vistelseort. Ställets invånare kunde väl icke vara *många*, men *några* kunde väl ändå få rum i det lilla rödmålade huset, som visserligen blott hade tre fönster i rad och en vindskupa som tittade fram mellan tegelpannorna, men som likväl med sina hvitstrukna knutar och fönsterlister såg högst inbjudande ut och bar en prägel af ovanlig trefnad. Ett af fönstren hade blifvit öppnadt, och vinden smög sig in och lekte

i vecken af den bländhvita gardinen. Den doftande geranien och de med blommor höljda fuchsierna, som stodo der, vaggade af förtjusning vid det de i fulla drag insöpo den inströmmande friska luften.

Gatan var ej stenlagd och några rännstenar genomskuro icke heller densamma. Det växte gräs å ömse sidor och några vilda krusbärsbuskar hade till och med här och der uppspirat ur marken. Emellan ett par af dessa satt en gosse och stirrade upp mot de framseglande ljusa skyarne. Han tycktes vara omkring tolf år gammal. Hans kroppsbyggnad var späd, ansigtet blekt, håret och ögonen mörka. Uttrycket i dessa ögon var på en gång trotsigt och sörjande. Emellanåt knöt han de små näfvarne och sträckte dem hotfullt upp mot himmelen, likasom hade han varit vredgad på Försynen, men i nästa ögonblick, deremot, böjde han sig ned för att med ömhet trycka sina läppar mot kinden af en liten flicka, som låg och sof lutad mot hans knä. Han strök de långa, säkert på mycket länge ej kammade lockarne från hennes panna och betraktade henne på samma gång kärleksfullt, vildt och stolt, om man eljest kunde tyda de dunkla skiftningarne i hans ovanliga ögon.

— O, Fader i himmelen, om Du icke vill förbarma Dig öfver mig, så förbarma Dig åtminstone öfver min stackars lilla syster! — mumlade han sakta och en tår föll dervid i den sofvande flickans bleka ansigte.

Det var, som hade denna tår väckt den lilla

slumrerskan, ty hon höjde ögonen och sträckte sina armar mot brodren. Han böjde sig ned, omfamnade och kysste henne.

— Bröd, Magnus, bröd, jag svälter ihjäl! — snyftade den arma flickan emot honom.

— Du har redan fått det sista brödstycket, Anna! — svarade han — nu är korgen tom.

— Skaffa mig då, tigg, det fins ju så många rika herrskaper i den här stora staden.

— Tigga! — gossen sprang upp och såg på henne — nej, Anna, ännu har jag inte tiggat, det är föraktligt... då är det bättre att dö!

Han föll på knä bredvid henne och fattade hennes båda små händer. Men den stackars lilla flickan vände sig rysande bort ifrån honom. Hon förstod ännu icke att det var bättre att dö, än lefva i elände och armod.

— Anna, Anna, du håller inte af mig, och likväl är du den enda, jag lefver för! — utbrast gossen. — Du mins inte, du, hvad mamma talade till mig, innan hon dog: hon befallde mig att jag aldrig skulle öfvergifva dig. Och så länge jag lefver, skall jag det inte heller! Anna...

Men här afbröts han af systemen.

— Bröd, bröd! — snyftade hon allt häftigare.

Då stod Magnus upp och hviskade darrande:

— Ja, jag skall tigga för din skull! Vänta mig här, det fins väl någon barmhertig menniska i det der huset.

Men innan han sprang bort och in i det här

ofvan omtalade huset, öfvervägde han ännu en gång om han icke på annat sätt än genom att *tigga* skulle kunna skaffa bröd åt systemen. En tanke genomfög honom och han började betrakta sin hemväfda tröja. Männe icke den vore värd några bröd? tänkte han. Han visste nu hvad han ville göra, och jublande sprang han till den lilla porten i trädgårdsplanket. Han lyftade af klinkan och stod redan inne på gården. Tyst och på tå smög han genom förstugudörren och lade handen på kammardörrens låsvrede. Låset sprang upp och han klef modigt öfver tröskeln.

Han hade inkommit i ett stort och ljusst rum med vackra möbler och taflor på väggarne. Borta vid fönstret satt en gammal gumma med silfverhår under den hvita mössan. Hon stickade ifrigt och oafbrutet och skulle icke märkt sin oförmodade gäst, om ej katten i hennes knä hoppat ned på golvet och jamande sprungit emot gossen.

Magnus hade tagit af sig sin tröja och höll den på armen, i akt och mening att försöka få penningar för densamma och på sådant sätt skaffa bröd åt systemen.

— Hvem är du? — frågade ändtligen den gamla. — Kom hit, så får jag se på dig närmare, min gosse! — uppmanade hon vänligt.

Magnus var förlägen, men försökte att se modig och dristig ut. Slutligen gick han fram och ställde sig framför det äldriga fruntimret, i det han frågade:

— Vill ni köpa den här jackan af mig, goda fru?

— Om jag vill köpa den? — Den gamla, goda frun visste icke hvad hon skulle tänka om den allvarlige gossen med det stolta, bleka ansigtet. — Är det din tröja och hvarföre vill du sälja den? — sporde hon vidare.

— Det är min — svarade Magnus rodnande, — och jag vill sälja den för att kunna få bröd åt min stackars lilla syster, som kanske svälter ihjäl om icke ni vill vara barmhertig. Jag *tigger* inte, — tillade han skyggt och hastigt, för att hon ej måtte missförstå honom, — jag har ännu aldrig tiggat, fastän Gud har öfvergifvit mig!

Han försökte svälja tårarne och se lugn ut, men smärtan grep honom så häftigt att den förflamad hans styrka, hans hufvud föll ned mot bröstet och han grät som om hjertat velat brista.

— Stackars, stackars gosse! — den gamla var rörd och lade sin hand på hans hufvud — du skall inte misströsta. Jag skall köpa din jacka, bara du först skaffar hit din syster. Jag håller redan af dig och vill lära känna dig närmare, emedan jag tror att jag inte bedragit mig på dig.

En blyxt af glädje flög öfver Magnus' ansigte, och utan att säga ett ord rusade han på dörren för att hemta Anna.

Emellertid funderade den gamla frun högeligen hvem den märkvärdige gossen kunde vara. Hans kläder voro ju snygga och hans sätt och utseende för öfrigt något så ovanligt och olik alla andra gossars vid hans ålder.

Ändtligen kom Magnus tillbaka med sin syster vid handen. Anna var blyg och gömde sitt ansigte bakom brodrens arm, men då den gamla en stund talat vänligt vid henne, vågade hon se upp och omkring sig.

— Ni kunna just bli mina gäster här i afton, — fortfor den goda frun. — Jag sitter här så ensam och öfvergifven af verlden, att det just skall bli rätt roligt att få språka med er lite grand. Men våga ni stanna? Ni kanske ha far och mor, som vänta på er och äro oroliga öfver er bortovaro?

— far och mor! — upprepade Magnus och skakade på hufvudet. — Det var längesen vi visste af dem. Vi äro fattiga barn, utkastade i verlden, och ha inte ens tak öfver hufvudet till natten. Nog går det an med mig alltid, jag kan nog sofva under bar himmel och svälta med, om det kommer an på, men Anna här, — tårarna kommo honom i ögonen — hon skulle dö!

Den gamla ville icke göra några vidare frågor, huru nyfiken hon än blef vid gossens ord att lära närmare känna de båda olyckliga barnens förhållanden.

— Ni äro väl hungriga, barn, kan jag förstå, — yttrade hon i stället — jag skall bjuda er på en god aftonmåltid.

Vid dessa ord lyste Annas ögon. Det arma barnet hade icke på två dagar förtärt någon annan mat än ett par torra brödbitar, som brodren sparat åt henne, men fastän Magnus kände hungrens sveda värre än hon, ty han hade svultit ännu längre för

att hon skulle ha något att äta, rodnade han och tyckte sig vara lika med en tiggare.

— Goda fru, säg mig om jag har tiggat? — frågade han derföre ängsligt.

— Nej, min gosse, — svarade denna — och Gud bevare dig från att någonsin bli tvingad dertill! Det finns likväl människor, lika bra och stolta som du, men hvilka nöden tvingat till att tigga. Hungra kan ingen ...

— Jo, jag! — afbröt henne Magnus med lågande ögon — jag vill hellre dö än tigga!

Den goda gumman ville icke svara honom, utan betraktade med beundran den redan så faste och bestämde gossen.

— Jag bjuder ju er som mina kära gäster, och ni kunna väl icke neka mig åldriga, ensamma, ert glada sällskap? Kanske skulle ni till och med vilja göra mig en ännu större glädje, derigenom att ni stannade kvar hos mig öfver natten? Jag har en liten kammare till och tillräckligt med sängkläder för er båda.

Detta välvilliga anbud fyllde barnen med glädje och Magnus förstummades af tacksamhet. Hans medfödda stolthet måste gifva vika för nödvändigheten att mottaga den vänliga fruns barmhertighet, om ej annat för *systemens skull*. Anna hade icke sagt många ord, men hennes lilla, bleka, späda ansigte lyste nu af fröjd, och hade hon icke varit så blyg, som hon var, så hade hon kastat sig på knä för den gamla och kysst fällen på hennes kjortel. Hon hade ännu

icke lärt sig försaka så, som brodern, och hon kände att hon långt hellre ville tigga, än frysa och svälta.

Icke denna afton ville den gamla frun vidare oroa sina små besynnerliga gäster och taga reda på hvilka de voro. Men följande morgon, då de båda barnen voro riktigt uthvilade och fått frukost, bad hon Magnus berätta alla deras lefnadsöden. Hon hade tagit sin sticksöm och katten låg som vanligt i hennes knä, medan Magnus satt midt emot henne och Anna på en pall vid broderns fötter.

— Jag hade en mor, — började Magnus, — som Gud tog bort, då Anna ännu var endast sju år gammal. Men innan hon dog, talade hon mycket med mig och ålade mig bland annat, att jag aldrig någonsin skulle öfvergifva min stackars syster. Stackars mamma! hon hade varit och kunnat vara mycket rik, hörde jag sägas, men nu fick hon ändock dö i fattigdom och armod. Rika bröder och systrar hade hon, men hon var förskjuten af sin släkt och gjord arflös af sina föräldrar, derföre att hon gift sig med pappa, som bara var inspektör på hennes fars egendom. Och så blef det fattigt och eländigt, och allt hvad våra föräldrar arbetade och sparade var likasom bortkastadt. Nog sade prosten derhemma många gånger, att Gud beskyddar och hjälper alla, som fly till honom, men icke gjorde Han det med mamma, fastän hon bad så mycket och förde ett så gudfruktigt lefverne. Ack, nej! Gud tänker icke på oss! — och den tolfäringe gossen gömde ansigtet i händerna och grät bittra tårar.

— Så der får du inte säga, min gosse, — afbröt honom den gamla, rörd, — ty det är inte rätt. Du tycks vara ett ovanligt förståndigt barn, och då borde du också veta att Gud emellanåt sänder oss pröfningar.

— Pröfningar? — Magnus såg upp och skakade sorgset på hufvudet. — Jag kan icke förstå, hvarföre de goda alltid skola lida mest här på jorden. Mamma var mycket god, och jag kan aldrig glömma henne.

— Guds vägar äro många, mitt barn, och de äro äfven förunderliga, efter vårt sätt att se, men Han styrer dock alltid allt till det bästa. Din mamma är nu lycklig och känner intet lidande mer.

— Men jag och Anna, lida inte vi i stället? Ack, vi ha lidit så mycket! Pappa gifte om sig, och då, då...

— Var inte er stjuvmod snäll och vänlig emot er?

— Nej, hon blef lika *elak* emot oss, som mamma varit *god*, och nu, då pappa dog för fyra veckor se'n, så visade hon oss ifrån hemmet och sade att vi voro för gamla och stora att vidare ligga henne till last. Men hon hade rätt, då hon påstod att allt, som fanns i huset, ensamt tillhörde henne. Derföre visade hon oss också bort till mammas rika släktingar här i staden, och vi måste bege oss i väg fem mil, ty så långt hade vi hit. Vår matsäck, som vi fingo med oss, räckte inte så långt och tiggiga ville jag inte, derföre ha vi fått svälta på slutet. Och när vi inte hittade på någon stuga på vägen,

der vi kunde få vara öfver natten, så måste vi lägga oss i någon skogsbacke. Med mig har det väl ändå gått an, för nog står jag ut, men Anna — härvid smekte han systemen på kinden — med henne har det varit värre!

Den gamla vände sig bort för att oförmärkt borttorka litet vatten, som framsipprade ur ögonvrån.

— Hur gammal var Anna? — frågade hon och vände sig till flickan.

— Tio år, — svarade Magnus, som alltid talade för systemen.

— Vill du stanna hos mig, min lilla flicka? Jag behöfver någon hos mig, och du skall alltid få göra nytta för dig.

Magnus' ögon började stråla och han kände i sitt hjerta, att Gud ändock icke öfvergifvit honom.

Anna, blyg och förlägen, tackade på brodrens uppmaning den goda och vänliga gamla frun, och så var det öfverenskommet att hon skulle stanna. Vidare beslöts, att äfven Magnus skulle dröja så länge, tills han hunnit, vare sig genom någon släginges eller annan välvillig och hjälpsam människas bistånd, komma i något yrke, hvarigenom han sjelf kunde hjälpa sig fram i verlden. Och så förflöt den första dagen.

Följande morgon gick Magnus ut i staden för att söka reda på en morbror, som skulle vara bosatt derstädes. Han gick gata upp och gata ned, förvånad och nyfiken vid alla de ovanliga föremål, som mötte hans blickar. Aldrig förr hade han varit i

någon stad, och den liflige gossen tyckte derföre att han aldrig skulle kunna tröttna på att betrakta de höga, ståtliga husen, de glänsande vagnarna och grannlåterna i butikfönstren. Emellertid uppnådde han slutligen den gata, der hans morbror skulle bo.

Han hade husets nummer upptecknad och det var således ej svårt för honom att hitta till rätt ort och ställe. Vid morbrodern ville han tala, ehuru icke direkte begära hjälp, ty han trodde nog och var i sitt sinne öfvertygad om att han skulle reda sig på egen hand.

Portvakten hade öppnat för honom och frågade nu hans ärende. Då han nämnt sin morbrors namn och frågat om han kunde få tala vid honom, fick han det snäsiga svaret:

— Patron låter icke tala vid sig nu; och hvad kan du för resten vilja honom?

Den stackars gossen kände sig bedröfvad. Han visste sig icke ha gjort någon orätt, och hvarföre snäste man då honom? Tårarna kommo honom i ögonen vid denna oförmodade motgång och han hade svårt att dölja sin smärta.

— Goda herre, — började han på nytt — låt mig få tala bara några ord med patron. Han är min morbror...

Karlen studsade vid dessa ord och såg stumt på honom. Kunde detta barn verkligen vara den rike patronens systerson? tänkte han. Slutligen tycktes han dock blifva rörd och bevekt af Magnus' bleka och lidande utseende, ty han lät honom komma

in och följde honom uppför trappan för att anmäla honom.

Emellertid stod Magnus i förstugan och väntade ångestfullt på hvad som komma skulle. Ändtligen, efter en längre stunds dröjsmål, lät portvakten åter se sig.

— Nej, nej, min gosse, — började han — jag hade allt rätt, du, patron ville inte se dig.

— Men jag är ju hans systerson, han är ju min rätta morbror!

— Hå, ja! — karlen skakade småskrattande på hufvudet — så säger du, men patron säger att han inte har någon systerson, för han har aldrig haft någon syster.

— Min Gud! — utbrast den olycklige gossen och lade handen öfver ögonen. — Stackars mamma, hvad du måtte ha varit olycklig!

I samma ögonblick upplarnade i hans inre ett minne, som förut endast dunkelt föresväfvat honom.

Han påminde sig nemligen ha hört modern vid något tillfälle tala om en sin bror, som visat sig vara lika hård och oförsonlig som föräldrarne, hvilka gjort henne arflös och förskjutit henne blott derföre, att hon ej efter deras vilja gift sig med en gammal, hårdhertad girigbuk, utan i stället skänkt sitt hjertas varma kärlek jemte sin hand åt en fattig inspektör, deras egen ringa tjenare. Just denne morbror måste det vara, till hvilken Magnus nu kommit, ty ingen annan kunde väl så behandla honom och låta

det oförsonliga hatet till systemen drabba hennes oskyldiga, värlösa barn.

Så resonnerade Magnus med sig sjelf, under det han tyst och bedröfvad lemnade sin rike morbroders hus och gick tillbaka till sin syster, der vi tills vidare lemna honom.

Någon tid hade förflutit. Anna hade blifvit hemmavan hos den goda, välgörande, gamla frun, och hon försökte allt för att vara denna till nytta, så länge nemligen brodern var qvar och uppmanade henne dertill. Magnus gjorde allt för att visa sin erkänsla och sökte äfven på allt sätt förmå systemen att göra detsamma. Huru den gode gossens förhoppningar på henne förverkligades, skola vi sedan söka visa.

Sjelf hade han emellertid genom sin välgörarinna fått anställning på ett boktryckeri, men skulle likväl fortfarande hafva sitt hem hos henne, tills han kunde förtjena så mycket, att han ej saknade hvad han nödvändigt behöfde.

Anna var visserligen i botten en god flicka, men den förvända uppfostran hon fått och den hårda behandling hon undergått hade gjort hennes sinne motsträfvigt, och hon saknade håg till allt slags arbete.

Hvad helst, som föresattes henne, var henne en plåga, men hon förstod likväl att dölja hvad hon tänkte och kände. Söndagarne voro för henne de lyckligaste dagar, ty då slapp hon först och främst göra någonting och vidare fick hon följa sin goda matmor i kyrkan och se på damernas granna kläder.

Då hon derifrån kom hem och något ögonblick

blef ensam, sprang hon genast till spegeln för att se om hon ej en dag skulle kunna bli lika vacker som det eller det fruntimret, hon hade sett. Och huru barn hon än var, tryckte hon förtjust sina läppar mot bilden i spegelglaset.

De dåliga anlagen hos människan utvecklas lätt och Anna hade behöft en kraftfullare ledning än den af en oerfaren bror och en god, ålderstigen gumma.

Åter hade tiden lupit ett godt stycke framåt. Magnus var en sjuttonårig yngling och Anna en femtonårig jungfru, då den sorgliga händelsen inträffade att deras gamla vän och beskyddarinna hastigt lemnade denna världen med dess bekymmer och sorger. De båda fosterbarnen voro förtviflade. Hvert skulle de nu vända sig? Deras rika släktingar var ej värdt att tänka på, det hade Magnus nog samt fått erfara. För honom gick det dock an, ty han hade genom flit och ordentlighet arbetat sig till en god plats och var mycket omtyckt af sin husbonde. Men Anna, den älskade systern, hvar skulle han göra af henne?

Gud vakade dock alltjemt öfver de öfvergifna fader- och moderlösa barnen, och hjälpen var dem mycket nära. Magnus hade yppat sina bekymmer för sin husbonde och denne erbjöd Anna en plats i sitt hus såsom biträde åt hans unga hustru. Bekymret var således afhjelpat och Anna tillträdde sin nya befattning.

Hade hon nu förstått att uppfatta sin ställning, skulle hon varit lyckligare än de flesta tjenare, ty hennes matmor var ytterst god och välvillig. Men Annas hjerta och sinne voro fåfängliga och en ständig längtan efter förströelser och granna kläder tärde och bortfrätte alla bättre känslor i hennes unga själ. O, att hon fått kläda sig så, som hennes rika matmor, i flor, perlor och blommor! Anna tyckte sig se sig själf i en sådan dräkt, och att hon då var vackrare än de flesta unga flickor, det trodde hon äfven.

Magnus deremot fortfor att vara en stilla och arbetsam yngling. Icke något ondt begär hade ännu befläckt hans rena sinne. Han afundades ingen dess lott, och han tackade Gud, som gifvit honom förmåga och tillfälle till hederligt arbete. Den enda, för hvilken han svärmade, var systemen. För henne skulle han kunnat uppoffra allt, och aldrig skulle han, det kände han inom sig i hvarje ögonblick, kunna någonsin öfvergifva henne. Äfven hennes svaghet för grannlåter och prydnader kände han till, och fastän hans lön ej var större, än att han väl behöfde den för egen räkning, så hände det dock mången gång att han öfverraskade och gladde Anna med presenter af sådana saker, som hon länge önskat sig. Hon å sin sida förvånade sig öfver, att han kunde gissa till hennes tankar och önsknningar, och hon älskade och värderade honom nog, fastän hon aldrig ville lyssna till hans förståndiga och kärleksfulla råd.

Anna hade skaffat sig några väninnor och deribland en, som var några år äldre än hon. Till

denna slöt hon sig och gaf hela sitt förtroende. Hvarje ledig stund, hennes matmor gaf henne, tillbragte hon hos väninnan, som var kammarjungfru hos en rik och förnäm dam. Då denna var borta, passade de båda flickorna på och gingo in i hennes toilettrum, der de framtogo och profvade allt af pretiosa, siden och sammet, som kammarjungfrun hade om händer.

Vid ett sådant tillfälle, då Anna nyss hade knäppt ett halsband af juveler kring sin bländhvita hals och fästat en dyrbar kam i sina mjuka lockar, öppnades dörren hastigt och en ung löjtnant, som var bror till den förnäma frun i huset, trädde in i rummet. Betagen af förvåning och öfverraskning stannade han. Anna vände sig bort och betäckte ansigtet med sina händer. Men i nästa ögonblick, då den första öfverraskningen lagt sig, gick löjtnanten, som nu fattat hela sammanhanget, fram till Anna och tog bort hennes ena hand från de vackra ögonen.

Den stackars flickan darrade af ångest och i sin sjelfföbråelse var hon så vacker, att den unge mannen måste beundra hennes ovanliga skönhet. Hennes höga, smärta gestalt var inhöljd i ett sammetsdraperi, och då hon slutligen höjde sitt hufvud och fäste på honom sina dunkelsvarta ögon, förekom hon honom såsom en drottning, hvilken genom slumpen eller ödet kommit att framträda i en kammarjungfrus skepelse.

Detta ögonblick afgjorde Annas öde. Den unge

mannen var förtjust; och lättsinnig likasom flertalet af sina gelikar föresatte han sig att till hvad pris som helst ega den sköna flickan. Och han lyckades blott alltförväl, ty Anna, å ena sidan lockad af hans granna tal och löften, å den andra af sin mera verldserfarna väninna uppmuntrad att ej afslå ett så lysande anbud, började snart att vackla i de goda föresatser, hon möjligen förut egde. Hon begynte illa sköta sin tienst och fick derföre uppbära förbråelser af sin matmor, tills hon slutligen en vacker dag försvann. Ingen visste hvart hon tagit vägen, om ej möjligen hennes väninna hade någon aning derom. Vi veta emellertid att hon blott rymt till en liten förtjusande fristad af trenne dyrbart möblerade rum, der hon skulle vistas, tills hennes förmente fästman tröttnat vid henne och åter dref henne ur det paradiset, han för henne tillredt.

Vi hafva nu följt de båda syskonen ända ifrån den stund de utkastades i verldshvimlet, och tills de vunnit den erfarenhet af lifvet, vi här ofvan sökt visa. Föga återstår också att tillägga.

Magnus var otröstlig öfver det öde, som drabbat systemen. Efter många fruktlösa försök lyckades han slutligen återfinna henne, men det var då för sent, ty hon var redan en fallen qvinna. Han kunde icke mera rädda henne, som han älskade högre än sitt lif och för hvilken han varit beredd att offra allt, hade

det till och med gällt hans heder. Emellertid glömde han icke nu det löfte, han en gång gifvit sin döende moder, nemligen att aldrig öfvergifva Anna. Han ryckte henne derföre också genast undan hennes nedrige förförare, och med de medel, han småningom kunnat sammanspara, flyttade han med henne öfver till Nya Verlden, för att slippa stanna qvar på skådeplatsen för hennes förnedring.

Sålunda uppoffrade han för systemen både kärleken till fosterjorden och den ljusa framtid, han genom arbetsamhet och redbarhet beredt sig, för att i stället söka sin lycka på en fremmande jord och bland fremmande människor. Måtte den redlige ynglingen vinna den framgång, han så väl förtjenat, och måtte hans olyckliga syster hädanefter visa sig mera värdig de uppoffringar, han för henne gjort! Här hemma fick han med afseende på henne blott erfara, hurusom lifvet kan förliknas vid ett haf med än lugna, än stormiga vågor, med klippor och skär, mot hvilka människans sträfvanden ofta måste strandas.

Till salu i alla boklädor:

Arbeten af Pehr Thomasson:

En barndomsflamma, 50 öre; Vallflickan och Grefven, 50 öre; Flickan i Norrström, 25 öre; Midsommarbruden, 1 rdr; Guds dom, 35 öre; Målarens ideal, 90 öre; Ljungblomman, 1 rdr 50 öre; Kärlekens skyddsenglar, 1 rdr.

Naturvetenskaplig boksamling

för läsare af alla samhällsklasser

af

A. BERNSTEIN.

Öfversättning af *Wilhelm Kjellgren.*

Andra upplagan.

Komplett i 8 böcker (eller häften) 6 rdr; enskilda böcker à 1 rdr.

Utdrag af recensioner öfver detta arbete:

»Det tillhör vår tidsälders lärda att bland den stora allmänheten sprida kännedom om företeelserna på naturens område och sätta den i tillfälle att kasta en blick in i skapelsens stora verkstad, för att efter hand syntetiskt stafva sig hän till enheten, till idén för hela detta maskineri och dermed höja sig ett steg upp mot Honom, af hvilken allt detta utgått, dit det skall återvända och inför hvilken det kanske blott är en såsom enhet i mångfalden framträdande tankelek. Det är en stor mission vår tids vetenskap sålunda har sig förelagd — det är ingenting mindre än omgestaltningen af hela det allmänna medvetandet, på hvilket såsom grund den nya reformationen en gång skall resa sina himmelssträfvande tinnar. Bernstein har lyckats på ett förtjenstfullt sätt medverka härtill uti dessa populära naturvetenskapliga uppsatser, af hvilka den svenska öfversättningens andra upplaga nu utkommit — i och för sig ett bevis på att förf. löst sin uppgift väl.» (Göteborgsposten.)

»Arbetet intager ett framstående rum bland de många populära arbeten, som under sednare tiden sökt göra allmänheten förtrogen med naturvetenskapens resultat. Dess lätta stil och det fängslande sätt, på hvilket den meddelar sina lärdomar, göra den till en verkligen roande lektyr. Författaren har ovanlig förmåga, att göra sitt ämne intressant; sjelfva siffrorna, eljest i allmänhet så odrägliga, när de presentera sig i allt för långa rader, få i hans händer lif. Som exempel härpå kan anföras en i boken förekommande afhandling om solens storlek i jernförelse med jordens. För att tydliggöra detta, anføres en mängd beräkningar och jernförelser, och allt detta kunde icke aflöpa utan diverse långa siffror. Detta oakadt blef handlingen så underhållande, att åtskilliga tidningar funno lämpligt att tillägna sig densamma såsom en sorts följetong. Trots detta lätta

och lefvande sätt att berätta, förfaller författaren ingenstädes till det barnsliga pjoller som många anse nödvändigt i böcker för folket. Hans uttryckssätt är alltid värdigt ämnet. Vi anse oss sålunda kunna med fog rekommendera boken, och anse att densamma icke bör saknas å något sockenbibliotek.» (Kristianstadsbladet.)

»Ju mera man tränger in i naturen och lär känna dess lagar, desto mera drages man af kärlek och tillbedjan till naturens upphofsmän, och ju mera man vänjer sig att känna och inse Guds allestädesnärvaro, desto mera måste man frukta att begå orättvisa och onda handlingar. Vi hafva aldrig påträffat någon, på samma gång grundligare och lättfattligare handledning till naturens kändedom, än den, som finnes i nu anmälda bok, den vi vilja råda våra läsare att förskaffa sig. Den, som inhemtat hvad »Naturvetenskaplig Boksamling» innehåller, den kan icke längre räknas bland de okunnigas antal. Boken bör åtminstone finnas i hvarje sockenbibliotek.»

(Odalmannen.)

»Af alla hittills på svenska språket antingen utgifna eller översatta arbeten i naturvetenskaplig riktning torde svårigen kunna framställas något, som med detta är fullt jemförligt, hvarken i anseende till gagnelig innehållsrikhet, stilens klarhet eller dess instruktiva intuition, hvilka samfalta förtjenster böra åt detta företag bereda den afsättning, som på samma gång den i tillbörlig mån ersätter översättarens och förläggarens möda och omkostnader, derjemte befrämjar författarens hufvudsigt med arbetet, den nemligen, att äfven för de olärde och bildade på ett populärt sätt meddela de glänsande resultat, hvilka vunnits genom de naturvetenskapliga upptäckter, uppfinningar och sträfvanden, som utmärka nu löpande sekel.

Priset å detta värderika arbete är 6 rdr rmt. I våra sockenbiblioteker borde det ej saknas. Kostnaden är dessutom ringa om flera landtmän förena sig att turvis genomläsa detsamma, aldrahelst i arbetets andra bok flera väsendtliga upplysningar meddelas i landtbrukskemien, hvilka äro af vigt och värde för de mindre landtbrukarne och folket i allmänhet.» (Korr. fr. Landskrona.)

Bondelif.

Af *Anton Nilssen*. Öfers. med förord af *Maxim. Axelsson*. 1 rdr 50 öre.

»I vårt södra broderland har Anton Nilssen vunnit förtjent erkännande såsom tecknare af företeelserna inom allmogens lif och dess karakter. Hans bilder röja, såsom översättaren mycket riktigt uttrycker sig i sitt förord, »en så äkta okonstlad humor, ett så djupt gripande allvar, att hvarje läsare, som sjelf tänker ädelt och känner varmt, måste vid dessa enkla skildringar än le, än känna sig deraf rörd till tårar.» (Göteborgsposten.)

SPERMATOPHYTES

PETTER THOMASSON. Ett klöfverblad.

Handwritten text, possibly a signature or date, located at the bottom of the book cover.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

